

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Jana Dvořáka a soudců Aleše Korejtky a Petry Venclové ve věci **žalobce J.K., nar. „X“, trvale bytem „X“, proti žalované Okresní správě sociálního zabezpečení Ústí nad Orlicí, se sídlem Smetanova 43, 562 01 Ústí nad Orlicí, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 23.2.2017, č.j. 46009-220/8030/06.01.2017-00053/JR-4,**

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Ústí nad Orlicí ze dne 23.2.2017, č.j. 46009-220/8030/06.01.2017-00053/JR-4, s e r u š í a věc s e v r a c í žalované k dalšímu řízení.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Proti žalobci je vedena daňová exekuce. Žalobce dne 11. 2. 2017 navrhl, aby mu byla snížena částka, která je mu srážena ze mzdy ve prospěch daňové exekuce (§ 187 odst. 3 zák. č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, dále též „*daňový řád*“), na 3.000,- Kč měsíčně. V návrhu uvedl, že mu „*po provedené exekuci nezbývá ani na pokrytí základních životních potřeb (ubytování, stravování, doprava, ošatné) a na studium, telekomunikační služby a penzijní spoření*“.

Žalovaná rozhodnutím ze dne 23. 2. 2017, č. j. 46009-220/8030/06.01.2017-00053/JR-4, návrh žalobce zamítla. Dle žalované nemůže obstát tvrzení žalobce, že mu „*po provedené exekuci nezbývá ani na pokrytí základních životních potřeb*“, neboť žalobci zůstává vždy tzv. základní částka, která slouží k pokrytí základních životních potřeb dlužníka. Podle žalované „*rovněž neobstojí*“ ani tvrzení žalobce, že mu „*po provedené exekuci nezbývá na studium,*

telekomunikační služby a penzijní spoření“, neboť „v těchto případech se již zcela jistě nejedná o základní životní potřeby“.

Proti rozhodnutí žalované (proti němuž nelze dle § 187 odst. 3 daňového řádu uplatnit opravné prostředky) podal žalobce žalobu a domáhal se jeho zrušení s tím, že *„je smířen s doživotním splácením, žádá jenom o možnost důstojného splácení“* (list číslo 1 a list číslo 126 soudního spisu).

Žalovaná ve vyjádření k žalobě (list číslo 136 soudního spisu) zopakovala argumentaci obsaženou v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí a dodala, že exekuce srážkou ze mzdy je v případě žalobce jediný účinný způsob exekuce, neboť žalobce nevlastní žádný majetek. První exekuční příkaz srážkami ze mzdy byl vydán již v roce 2015, avšak až nyní (od února roku 2017) byly provedeny první srážky a žalobce se ihned začal domáhat jejich snížení pod zákonnou výši. Zákonem stanovené podmínky pro takový postup však splněny nebyly, a proto byl návrh žalobce zamítnut. V této souvislosti žalovaná připomněla, že žalobce proti jejímu rozhodnutí ze dne 23. 2. 2017 nepodal námitky (pozn. soudu: podání námitek není podmínkou řízení o správní žalobě /srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 7 Afs 131/2015-32/). K tvrzení žalobce, že *„žádá jenom o možnost důstojného splácení“*, žalovaná uvedla, že žalobci bylo v roce 2012 a 2013 umožněno dluh dobrovolně splácet na základě rozhodnutí o povolení splátek. Výše splátek byla stanovena na 1.810,--Kč měsíčně. Žalobce však podmínky stanovené tímto rozhodnutím porušoval, a proto dne 13. 11. 2013 žalovaná rozhodla o zrušení povolení placení doplatku na pojistném a penále ve splátkách. Ze všech výše uvedených důvodů žalovaná navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Soud o žalobě uvažil následovně.

Podle 187 odst. 3 daňového řádu na návrh dlužníka může správce daně ze závažných důvodů snížit výši částky, která má být v příslušném výplatním období sražena ze mzdy dlužníka ve prospěch daňové exekuce. Pominou-li důvody, pro které bylo návrhu vyhověno, správce daně rozhodnutí o snížení srážky zruší. Proti tomuto rozhodnutí a proti rozhodnutí o návrhu nelze uplatnit opravné prostředky.

Ustanovení § 187 odst. 3 daňového řádu je na první pohled kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je *„závažný důvod“* a vlastní možnost rozhodnutí správce daně vyjádřená slovy *„správce daně může snížit výši částky, která má být v příslušném výplatním období sražena ze mzdy dlužníka,“* představuje správní uvážení.

Zákonodárce takto vytvořil prostor správci daně, aby zhodnotil, zda konkrétní situace patří do rozsahu neurčitého právního pojmu, či nikoli, přičemž s existencí určitého skutkového stavu nespojil jediný právní následek. Správce daně proto nejprve musí obecně vymezit a vyložit neurčitý právní pojem, poté jej poměřit s konkrétním skutkovým stavem v dané věci a nakonec usoudit, zda tento skutkový stav je podřaditelný pod neurčitý právní pojem (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2004, č. j. 1 As 10/2003-58, publikovaný pod č. 849/2006 Sb. NSS). Pokud správce daně dospěje k závěru, že je tento neurčitý právní pojem naplněn, provede správní uvážení, jak mu ukládá zákon (srov. – mutatis mutandis – rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2016, č. j. 1 Afs 51/2016 – 25, bod 20).

Povinnost obecně vymezit a vyložit neurčitý právní pojem „závažné důvody“ (jehož výklad dosud ve správní a soudní praxi ustálen není) však žalovaná v projednávané věci nesplnila a její rozhodnutí je tudíž nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů rozhodnutí [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2015, č. j. 9 As 12/2014 – 86]. K této vadě musel soud přihlédnout i bez námitky žalobce (z povahy věci nelze přezkoumávat nepřezkoumatelné /viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2009, č. j. 1 As 89/2009 – 73/) a žalobou napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalované k dalšímu řízení (výrok I; § 78 odst. 1, 4 s. ř. s.). Právním názorem, který vyslovil soud v tomto zrušujícím rozsudku, je žalovaná § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána.

V dalším řízení žalovaná nejprve obecně vymezí neurčitý právní pojem „závažné důvody“. Následně posoudí, zda lze žalobcem tvrzené (žalobce, jehož tíží břemeno tvrzení a břemeno důkazní, dosud svá tvrzení v řízení před správcem daně ničím neprokázal) skutečnosti podřadit pod neurčitý právní pojem závažné důvody. Pokud žalovaná dospěje k závěru, že ano, zváží (správní úvaha), zda návrhu na stanovení nižších než zákonných srážek vyhoví, či nikoliv. Na stanovení nižších než zákonných srážek totiž není právní nárok (ostatně ani v civilní exekuci není oprávněný povinen návrh povinného na uzavření dohody o nižších srážkách dle § 287 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále též „o. s. ř.“, akceptovat). Žalovaná bude mít na paměti, že také v případech, při jejichž řešení rozhoduje správní orgán na základě volné správní úvahy, musí být tato jeho úvaha náležitým způsobem odůvodněna. Tento závěr Nejvyšší správní soud formuloval již v rozsudku ze dne 30. 11. 2004, č. j. 3 As 24/2004-79, publikovaném pod č. 739/2006 Sb. NSS, v jehož odůvodnění uvedl: *„I když správní orgán není při svém rozhodování vázán přesnými kritérii stanovenými zákonem a rozhoduje v mezích volného správního uvážení, musí být jeho postup a rozhodnutí přezkoumatelné a musí být zřejmé, že z mezí a hledisek správního uvážení nevybočil. Proto i v těchto případech musí správní orgán respektovat jak stanovené procesní postupy (v to zahrnující rozhodnutí se všemi stanovenými náležitostmi), tak elementární právní principy správního rozhodování (princip právní jistoty, princip rovnosti osob, o jejichž právech se jedná – s obdobným rozhodováním v obdobných případech atd.). Nezákonnost rozhodnutí tak může spočívat mj. právě v překročení nebo zneužití stanovených mezí správního uvážení správním orgánem (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) nebo může být způsobena jiným porušením procesních předpisů.“* Odůvodnění správního uvážení náležitým způsobem je nezbytné pro to, aby soudy byly schopny přezkoumat, zda správní uvážení nevybočilo ze zákonných mezí nebo nebylo zneužito. Správní uvážení totiž může být podrobeno soudnímu přezkumu. Ostatně i podle závěrů rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (srov. usnesení ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002-42, publikované pod č. 906/2006 Sb. NSS) *„absolutní či neomezené správní uvážení v moderním právním státě neexistuje. Každé správní uvážení má své meze, vyplývající v první řadě z ústavních principů zákazu libovůle, principu rovnosti, zákazu diskriminace, příkazu zachovávat lidskou důstojnost, principu proporcionality atd. Dodržení těchto mezí podléhá soudnímu přezkumu.“*

Žalovaná bude mít též na zřeteli, že nedostatky odůvodnění nelze nahradit podrobnou argumentací uvedenou ve vyjádření k žalobě (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, č. j. 1 A 629/2002 - 25, publikovaný pod č. 73/2004 Sb. NSS, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008 - 71, oba dostupné na www.nssoud.cz), neboť argumenty uvedené ve vyjádření k žalobě měly zaznít v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, a proto na takové dodatečné odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí nemůže být brán zřetel (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2004, č. j. 3 As 51/2003 - 58, či rozsudek téhož soudu ze dne 27. 6. 2011, č. j. 4 As 21/2011 - 60, oba dostupné na www.nssoud.cz).

Nad rámec nutného odůvodnění soud dále uvádí, že se neztotožnil ani s tezí žalované, že pro zamítnutí návrhu na snížení výše částky, která má být v příslušném výplatním období sražena ze mzdy dlužníka ve prospěch daňové exekuce, postačuje konstatování, že žalobci i po srážkách zůstává tzv. základní částka (§ 177 odst. 1 daňového řádu ve spojení s § 277 o. s. ř. a s nařízením vlády č. 595/2006 Sb.). Základní částka nesmí být sražena z měsíční mzdy dlužníka za žádných okolností. V případě akceptace právního názoru žalované by tedy nebylo možno nikdy návrhu dlužníka na snížení výše částky, která má být v příslušném výplatním období sražena z jeho mzdy, vyhovět a ustanovení § 187 odst. 3 daňového řádu by se stalo obsolentním. Takový výklad je nutno s použitím argumentu per reductionem ad absurdum odmítnout. Pro úplnost soud dodává, že pokud by v budoucnu žalovaná znovu opřela výrok svého rozhodnutí o jiný než v zákoně uvedený důvod, učinila by tím své rozhodnutí nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2004, č. j. 5 A 42/2002 - 43, publ. pod č. 846/2006 Sb. NSS].

Závěrem soud (v zájmu eliminace budoucích sporů) dodává, že úkolem soudu ve správním soudnictví není nahradit správní orgán v jeho odborné kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, nýbrž přezkoumat zákonnost napadeného správního rozhodnutí a řízení, jež jeho vydání předcházelo. Uvedený úkol soud splní, jestliže posoudí, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, resp. zda řádně a úplně zjistil skutkový stav a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o interpretaci neurčitého právního pojmu, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017, č. j. 10 As 252/2015 – 77, bod 29). Pokud žalovaná požadavkům shora vyjmenovaným vyhoví, soud nemůže její závěry přehodnotit.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Neúspěšná žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení, úspěšnému žalobci podle obsahu soudního spisu žádné náklady nevznikly, a proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení (výrok II).

P o u ě n í :

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 31. května 2017

Jan Dvořák v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Kateřina Vrabcová